

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3781

Vragen van de leden **Van Helvert** (CDA) en **Voordewind** (ChristenUnie) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de vuurgevechten en vijandelijkheden aan de Azerbeidzjaans-Armeense grens vanaf 12 juli jongst leden* (ingezonden 15 juli 2020).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 17 augustus 2020).

Vraag 1

Bent u bekend met de verklaring van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties aangaande de vijandelijkheden op de grens tussen Azerbeidzjan en Armenië?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat Nederland en de EU niet gebaat zijn bij een nieuw gewapend treffen aan de rand van Europa?

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3, 4 en 5

Is het juist dat de Armeense ambassade verschillende waarschuwingssignalen heeft gestuurd naar de EU en naar Nederland over de groeiende spanning tussen Azerbeidzjan en Armenië, sinds de uitbraak van COVID-19, toen Azerbeidzjan vijandelijkheden heeft laten oplopen, oorlogstaal heeft opgevoerd en militaire oefeningen heeft georganiseerd, in strijd met de afspraken gemaakt in het kader van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE)?

Op welke momenten heeft Armenië via de diplomatieke weg aan Nederland laten weten dat de vijandelijkheden uit de hand dreigden te lopen?

Wat heeft u met deze signalen gedaan?

¹ <https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2020-07-13/statement-attributable-the-spokesman-for-the-secretary-general-exchanges-of-fire-along-the-armenia-azerbaijan-border>

Antwoord 3, 4 en 5

Het kabinet volgt ontwikkelingen in de regio nauwlettend. Dit gebeurt in de eerste plaats via de Nederlandse ambassades ter plaatse in Bakoe en Tbilisi, laatstgenoemde is verantwoordelijk voor Armenië tot de opening van de ambassade in Jerevan. Daarnaast zijn er regelmatige contacten met de Armeense en Azerbeidzjaanse autoriteiten, zowel via de respectievelijke ambassades van deze landen in Nederland als in de beide hoofdsteden. In al deze contacten wordt de situatie in de regio, wanneer relevant, besproken. Ook volgt Nederland de ontwikkelingen via de OVSE in Wenen, de relevante EU werkgroepen in Brussel en via de EU speciaal vertegenwoordiger voor de Kaukasus en de crisis in Georgië.

Het kabinet blijft zich inzetten voor een vreedzame oplossing van het conflict tussen Armenië en Azerbeidzjan. De Nederlandse regering roept Armenië en Azerbeidzjan in diplomatieke contacten consequent op om zich in te spannen voor het bereiken van een duurzame vredesregeling.

De sleutel hiervoor ligt wat het kabinet betreft in de eerste plaats bij dialoog tussen de partijen onder auspiciën van de OVSE Minsk Groep. De situatie is de afgelopen weken meermaals besproken in de Permanente Raad van de OVSE in Wenen.

De ontwikkelingen van de afgelopen weken zijn ook in EU-verband door de lidstaten besproken. De EU heeft op 13 juli jl., mede namens Nederland, een verklaring uitgebracht. In deze verklaring betreurt de EU de gevallen slachtoffers en worden beide partijen opgeroepen de vijandelijkheden onmiddellijk te stoppen, het staakt-het-vuren te respecteren en alle noodzakelijke maatregelen te nemen om verdere escalatie te voorkomen.

Daarnaast had de Hoge Vertegenwoordiger (HV) van de EU, Josep Borrell op 22 juli jl. een telcon met de Armeense en Azerbeidzjaanse Ministers van Buitenlandse Zaken. Tijdens dit gesprek riep Borrell op de vijandelijkheden te staken en onderstreepte hij het belang van de-escalatie. Borrell gaf verder aan bereid te zijn betrokken te blijven en heeft de EU Speciaal Vertegenwoordiger gevraagd de zaak nauwlettend te blijven volgen.

Vraag 6 en 7

Welke stappen heeft Nederland, al dan niet binnen de EU, gedaan om een oorlog aan de rand van Europa te voorkomen? Wanneer zijn die ondernomen en wat waren de resultaten tot nu toe?

Welke stappen heeft Nederland, al dan niet binnen de EU, in de planning om een oorlog aan de rand van Europa te voorkomen?

Antwoord 6 en 7

Nederland ondersteunt de inspanningen van de OVSE Minsk Groep, de inspanningen van de Hoge Vertegenwoordiger van de EU en het werk van de EU speciaal vertegenwoordiger voor de zuidelijke Kaukasus en de crisis in Georgië om conflicten in de regio te voorkomen en bij te dragen aan een vreedzame oplossing. Nederland volgt de situatie aandachtig en neemt actief deel aan de besprekingen in OVSE- en EU-kader.

Het kabinet is ervan overtuigd dat samenwerking met en tussen de landen in de regio op basis van gedeelde waarden en inzet op hervormingen uiteindelijk de beste kansen biedt op stabiliteit en vrede. Nederland steunt daarom het Oostelijk Partnerschap (OP). Het OP is onderdeel van het Europees Nabuurschapsbeleid en bestaat sinds 2009. Het heeft tot doel vrede, stabiliteit en welvaart in de regio² te bevorderen. Dat Armenië en Azerbeidzjan allebei onderdeel uitmaken van het OP en binnen dat kader ook met elkaar te maken hebben, heeft in potentie een dempende werking op het conflict. Dat daarmee de spanningen niet volledig weggenomen kunnen worden laten de recente vijandelijkheden zien.

Bilateraal zet Nederland via onder andere het «Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen» (NFRP) – Matra programma en het Mensenrechtenfonds in op ontwikkeling van de regio en de implementatie van de met de EU afgesproken hervormingen. Ook helpt het kabinet waar mogelijk de

² De zgn. Oostelijk Partnerschapslanden zijn: Armenië, Azerbeidzjan, Georgië, Oekraïne, Moldavië en Wit-Rusland.

economische banden tussen Nederland en de OP-landen te versterken. Het kabinet zal doorgaan op de ingeslagen weg en de situatie op de voet blijven volgen.

Vraag 8

In welke mate acht u dat afspraken binnen de OVSE en staakt-het-vuren-afspraken door Azerbeidzjan en/of Armenië zijn geschonden?

Antwoord 8

Er zijn sinds 12 juli jl. en in de dagen daarna verschillende ernstige schendingen van het staakt-het-vuren geweest langs de Armeens-Azerbeidzjaanse grens, met meerdere dodelijke slachtoffers aan beide zijden tot gevolg. Tot op heden is onduidelijk wat de aanleiding was voor het oplaaien van het conflict. Armenië en Azerbeidzjan wijzen voor wat betreft de verantwoordelijkheid daarvoor naar elkaar.

Vraag 9

Bent u bereid om, met de secretaris-generaal van de VN, te eisen dat het vuren direct wordt gestaakt?

Antwoord 9

De EU heeft op 13 juli jl., mede namens Nederland, een verklaring uitgebracht, waarin beide partijen worden opgeroepen de vijandelijkheden onmiddellijk te stoppen, het staakt-het-vuren te respecteren en alle noodzakelijke maatregelen te nemen om verdere escalatie te voorkomen, en heeft HV Borrell deze oproep en het belang van de-escalatie herhaald in zijn gesprek met de Armeense en Azerbeidzjaanse Ministers van Buitenlandse Zaken op 22 juli jl. Het kabinet zal ook in bilaterale contacten beide landen blijven oproepen te de-escaleren en zich in te zetten voor het bereiken van een duurzame vredesregeling.

Vraag 10

Bent u bereid om mee te werken aan een opportuniteit waarin beide landen aan tafel worden genodigd om nieuwe afspraken te maken?

Antwoord 10

Nederland zal zich blijven inzetten voor een duurzame oplossing van het conflict tussen Armenië en Azerbeidzjan. Het primaat hiervoor ligt wat het kabinet betreft bij de eerdergenoemde OVSE Minsk Groep. Het ligt voor de hand dat de-escalatie inspanningen en onderhandelingen in eerste instantie via dit format worden ingestoken.

Vraag 11 en 12

Hoe beoordeelt u de onvoorwaardelijke steun van Turkije aan Azerbeidzjan?³
Bent u bereid om, al dan niet binnen de EU, Turkije aan te spreken op de de-escalerende rol die Turkije kan spelen?

Antwoord 11 en 12

Zoals hierboven gesteld, roept Nederland Armenië en Azerbeidzjan, bij monde van de EU, op om de gewelddadigheden te stoppen en zich te onthouden van acties of retoriek die de spanning doen toenemen. Nederland blijft dialoog tussen de partijen onder auspiciën van de OVSE Minsk groep steunen. In de EU verklaring worden Armenië en Azerbeidzjan ook opgeroepen om voor directe communicatie gebruik te maken van de OVSE Minsk Groep en via dit bestaande format onderhandelingen te hervatten. Turkije is een van de permanente leden van de OVSE Minsk Groep.

³ http://www.mfa.gov.tr/no_-149_-azerbaycan-a-yonelik-ermeni-saldirisi-hk.en.mfa